

Odborníci vám radí

Z HNĚDÝCH RODIČŮ ČERNÉ ŠTĚNĚ?
U pudlů převládá černá barva nad hnědou. Domnívala jsem se, že totéž platí i u špiců, ale známá chovatelka mi tvrdí, že se jí z hnědých rodičů narodilo černé štěně. Čím to je?

Kamila Zatloukalová, Praha

Odpovídá Ivan Stuchlý

– absolvent PřFUK, věnuje se genetice, parazitologii, výživě psů a některým alternativním metodám léčení, přírodním, vzácným a málo známým plemenům

Alela (konkrétní podoba vloh) pro černou barvu tmavého pigmentu je úplně dominantní nad účinkem alely pro čokoládově hnědou barvu tmavého pigmentu nejen u pudlů, ale i u jiných plemen psů, například u německých krátkosrstých ohařů, dobermanů, jagdterierů, dalmatinů a také

u špiců. Znamená to, že čokoládově hnědění jedinci mají ve svém vlohovém založení po daný znak (v genotypu) vždy dvě recesivní (ustupující) alely (a nemohou mít nic jiného), kdežto černí jedinci mohou mít v genotypu buď dvě dominantní alely, anebo jednu alelu dominantní a jednu recesivní. Podle barvy srsti a hlavně nosu nelze rozhodnout, jak je černě zbarvený jedinec pro barvu tmavého pigmentu dědičně založen, ale je to možné zjistit genetickým experimentem - jeho spojením s jedincem čokoládově hnědým. Pokud je počet štěňat získaných z takového spojení dostatečně velký a pokud se mezi nimi neobjeví ani jedno jediné hnědění zbarvené, lze předpokládat, že zkušební jedinec má ve svojí vlohové výbavě dvě alely pro černou barvu tmavého pigmentu. Jestliže se ale mezi štěňaty objeví jen jedno jediné čokoládově

hnědění zbarvené štěně, je jisté, že černě zbarvený rodič má v genotypu jednu alelu pro černou a jednu alelu pro hnědou barvu tmavého pigmentu.

Ze dvou černých rodičů se může narodit hnědění zbarvené štěně v tom případě, že mají oba v příslušném vlohovém páru vedle alely pro černou barvu tmavého pigmentu alelu pro čokoládově hnědou barvu. Protože čokoládově hnědí jedinci nemohou mít ve vlohové výbavě nikdy nic jiného než dvě recesivní alely pro hnědou barvu, nemohou nikdy a za žádných okolností dát spolu černě zbarvené štěně. Jinak a jednoduše řečeno: ve vlohové výbavě černého jedince se alela pro hnědou barvu může skrývat, ale ve vlohové výbavě hnědého jedince se s ohledem na vztah dominance a recesivity obou alel alela pro černou barvu skrývat nemůže. Zdánlivou záhadu by mohly nejspíš vysvětlit paternitní testy.

MŮJ PES HONÍ ZVĚŘ

Mám šestiletého belgického ovčáka Bena. Je velice chytrý a doma i poslušný, naučila jsem ho bez problémů spoustu různých cviků a triků. Venku vcelku poslouchá, přijde na zavolání, i když někdy po chvilce otálení, ovšem jen do té doby, dokud nenarazí na stopu zvěře nebo nezahledne třeba zajíce. Pak vyráží neznámo kam a vrací se někdy po pár minutách, někdy třeba až za hodinu. Z toho důvodu už ho téměř nepouštím navolno, ale to také není řešení, myslím, že ovčák volný pohyb potřebuje. Myslíte, že by s tím šlo ještě něco dělat?

Barbora Máchová, Praha

Odpovídá Věra Brunclíková

– majitelka první soukromé psí školy AMBRA Professional pro majitele všech plemen psů
 e-mail: ambra@iol.cz

Kdybych já měla takového psa, který pronásleduje zvěř (a měla jsem), držela bych ho na vodítku jen v místech, kde bych předpokládala, že se zvěř může vyskytovat, a v parku se psy bych ho klidně pouštěla, aby se s nimi proběhl.

Pokud bych chtěla psovi dopřát fyzickou aktivitu, a tu belgický ovčák opravdu potřebuje, brala bych ho pravidelně běhat vedle kola. Pokud aportuje, házela bych mu míč-

ky a hračky dolů z kopce a sama bych stála nahoře na kopci, aby se unavil. Všude v místech, kde bych předpokládala, že zvěř bude, bych ho vodila na vodítku a z vodítka bych ho pustila jen tehdy, pokud bych se opakovaně přesvědčila, že před námi vyběhne zajíc a pes se vrátí. Pokud bych neměla na to v takové situaci ho zvládnout, nebyl by v lese nikdy bez vodítka.

Když moje fenka Haidinka, německá ovčá-

ka, pronásledovala zvěř, chodila jsem s ní na cvičiště mezi psy a jejími dalšími aktivitami byl ještě trénink poslušnosti, stopy a obrany. Tehdy jsem však měla problémy i na stopách, protože jakmile Haida spatřila zajíce, vyrazila za ním, a měla jsem i problémy při revírech, které jsme cvičili v přírodě, tedy v lese. Tehdy, v roce 1985, jsem nevěděla nic z toho, co vím teď, a proto jsem hledala všechny dostupné a dnes už z mého pohledu zastaralé metody. Například držet psa na dlouhém vodítku (stopovačce), pokud vyrazí za zajícem, prudce trhnout, zakřičet fuj a potom si psa přitáhnout a potrestat, střílet po utíkajícím psovi z praku nebo mu přivázat na krk vodorovně tyčku, některé starší prameny uvádějí, že stačí přivázat jednu kratší tyčku na zadní nohu psa. Pokud pes zvíře uloví, přivázat mu je za trest na krk nebo ho nechat někde přivázaného s mrtvým zvířetem u nohou a potrestat ho. Ani jeden z výše popsaných způsobů mi tehdy nepomohl.

Teprve dnes, o dvacet let později, mohu napsat, že kdybych tehdy věděla to, co vím dnes, použila bych dálkově ovládaný sprejový obojek, se kterým pracuji asi pět let a jsem s ním spokojená. V podstatě jde o to, že jakmile pes ode mě vzdálený nereaguje na mé zavolání a věnuje se své „zají-

mavější“ aktivitě, dostane na krk sprejový obojek se zvláštní krabičkou. Já si vezmu do ruky ovladač a ve chvíli, kdy pes neposlechne, stisknu knoflík na ovladači, který mám v dlani za zády, a psovi z krabičky na obojku vystříkne se zasyčením vodní mlhovina. Pes se obvykle lekne a rád přiběhne k páničkovvi, který ho volá – pro ochranu.

Je ovšem nutné si předem na konkrétním psovi ověřit, zda je právě pro něj vhodný. Na většinu psů spolehlivě zabírá. Mnohokrát jsem se setkala s názorem, že pro tento problém je vhodné použít elektrický výcvikový obojek, který funguje na podobném principu, místo sprejového stříknutí je však elektrický impuls různé intenzity. Zde asi záleží hlavně na citlivosti a přístupu majitele psa. Pokud by na psa jakýkoliv obojek fungoval, musíte mu ho koupit, aby ho nosil v lese trvale, protože každý pes pozná, jestli obojek má či nemá na krku, a bude se podle toho chovat. Zde bych ráda podotkla, že pořízení obojku je větší investice. Proto stojí za to dobře zvážit, zda Benovi nenabídnout jiné aktivity na jiných pro něho bezpečných místech. Nenapadlo vás vyzkoušet coursing, když je Beník takový lovec? Třeba budete úspěšní!

JAK SE BRÁNIT TOXOPLAZMÓZE

Nedávno jsem v televizi sledovala jakýsi pořad, v němž lékařka varovala těhotné ženy před psy jako přenašeči toxoplazmózy. Je pes skutečně přenašečem této nemoci? A jestliže ano, jak se proti nákaze bránit?

Z. O., Jirkov

Odpovídá Ivan Stuchlý

– absolvent PřFUK, věnuje se genetice, parazitologii, výživě psů a některým alternativním metodám léčeni, přírodním, vzácným a málo známým plemenům

Doby, kdy se nevědělo o toxoplazmóze téměř nic, anebo jen velmi málo, a kdy se jen z předběžné opatrnosti soudilo, že různá zvířata, a také pes, mohou být jejími přenašeči, jsou naštěstí už dávno pryč. Je třeba říci zcela jednoznačně, že s poznáním vývojového cyklu původce toxoplazmózy, prvoka (jednobuněného živočicha) *Toxoplasma gondii* bylo zjištěno s naprostou jistotou, že od psa se touto nemocí žádný člověk, těhotné ženy a děti nevyjímaje, nakazit nemůže.

Člověk se může podobně jako masožravci nakazit buď kontaminovanou potravou, například jí-li rukama znečištěnými třeba zemí, v níž se nacházely oocysty z trusu kočky, nebo přímo oocystami z trusu kočky

chované v domácnosti (při úklidu kočičích záchodu se doporučuje, zejména gravidním ženám, používat gumové rukavice), anebo požíváním syrového nebo nedostatečně tepelně upraveného masa vedlejších hostitelů (prasat, skotu, ovci) obsahujícího tkáňové cysty. Pes, který je z hlediska epidemiologie toxoplazmózy na stejné úrovni jako člověk

(vedlejší hostitel), není za žádných okolností hlavním hostitelem toxoplazmy, a nemůže tudíž vylučovat oocysty a nakazit žádného dalšího hostitele, ani člověka. Protože v našem kulturním okruhu se běžně nekonsumuje maso psů, nemůže se ani touto cestou člověk od psa nakazit.

Nejčastější příčinou nákazy člověka toxoplazmózou nejsou kočky držené v domácnosti, ale pozření syrového či nedostatečně tepelně zpracovaného masa jatečných zvířat, které obsahovalo tkáňové cysty. Ochrana před nákazou tímto způsobem je přitom velmi prostá - jíst jen dokonale tepelně upravené masité pokrmy. Ochrana před nákazou od koček také není nijak složitá. Pokud se kočka při náležitě hygieně chovu sama nemůže nakazit oocystami z trusu jiné kočky a jestliže nemá možnost požírat syrové maso vedlejších hostitelů s tkáňovými cystami (nemusejí to být jen ulovené myši, může to být i maso hospodářských zvířat), nestane se hostitelem toxoplazmy a oocysty nebude nikdy vylučovat. Pokud někdo považuje za nezbytné krmit kočku syrovým masem, měl by je před krmením ponechat asi 10 až 14 dní v mrazničce, hluboko zmražené na minimálně -18 °C. Tím se tkáňové cysty spolehlivě zničí a kočka se nenakazí.

Vaše dotazy týkající se psů zasílejte na adresu redakce a obálku označte heslem „Poradna“. Ty nejzajímavější zveřejníme.